

co tam s Pánem byl¹³⁹ a bavil se s ním na tom vrcholku, kdo to byl?¹⁴⁰ Slyšeli jsme, že spolu mluvili dva? A já jsem si uvědomil,¹⁴¹ jak velkou milost nám dává a z kolika tváří sestává a jaká nevyšlovná moudrost na nás z něj shlíží, a řekl jsem: „Když se ho zeptáte, dozvíte se to.“

(92) Jindy zase jsme my všichni jeho žáci spali v Gennesaretu v jednom domě a já jsem se vybalil z pláště, do kterého jsem byl zachumláný, a pozoroval jsem, co dělá, a nejdřív jsem slyšel, jak říká: „Jane, spi.“ A já jsem hned začal dělat, že spím, a viděl jsem, že přišel¹⁴² kdosi jako on, a slyšel jsem, že s Pánem mluví: „Ježíši, ti, které sis vybral, ti stále nevěří.“¹⁴³ A Pán mu odpovídal: „Je to tak, vždyť jsou to lidé.“

(93) O jiné úžasné věci vám řeknu,¹⁴⁴ bratři: Občas, když jsem ho chtěl uchopit, jsem narazil na hmotné a tuhé tělo. Jindy zas byl na dotyk úplně nehmotný, jako by neměl tělesnou podstatu a prostě vůbec nebyl.¹⁴⁵ Když ho některý z farizejů pozval a on to pozvání přijal,¹⁴⁶ šli jsme s ním, a každý z nás dostal od hostitelů kus chleba, li stejně jako i on dostal kus. On ten svůj poželhal a rozdělil ho mezi nás. A z toho úlomku se každý *nasytil*¹⁴⁷ a ty naše chleby zůstaly celé, což naše hostitele přivádělo v úžas.

Často když jsem s ním šel, chtěl jsem zahlednout na zemi jeho stopy, jestli jsou vidět – pozoroval jsem totiž, že se nad zemí vznáší – ale nikdy jsem je nespátřil. To všechno vám říkám, bratři, jako povzbuzení vaší víry v něj. O jeho velikých a úžasných činech je však nyní třeba pomlčet, protože jsou nevyšlovitelné a jistě nemožou být ani pronášeny, ani slyšeny.¹⁴⁸

¹³⁹ Junod/Kaestli přijímají místo dochovaného γένων Hilgenfeldovu konjekturu γένων „starec“ s odvoláním na jiná polymorfni zjevení (Tajná kniha Janova, NHC II,1,30–2,15; SkPt 21).

¹⁴⁰ Jamesova konjektura ἦν za doložené εἰ „jsi“. V celé pasáži je patrná tendence opisovače vztahovat výroky apoštolů o Ježíšově společníkovi k Janovi („Kdo jsi, že zůstáváš s Pánem a bavíš se...“).

¹⁴¹ Jamesova konjektura συννοήσας za doložené σὺ νοήσας, jež je projevem výše zmíněné interpretace: „Ty si uvědomuješ...“

¹⁴² Jamesova konjektura κατελθόντα za doložené καθεύδοντα („viděl jsem, že /tam/ spí kdosi jako on /?/“). Junod/Kaestli slovo vypouštějí jakožto případ dittografie (omylem opakované slovo): „viděl jsem kohosi jako on“.

¹⁴³ James se domnívá, že jde o tážací větu. Srv. SkPt 10, pozn. 123 na str. 131.

¹⁴⁴ Jamesova konjektura ἐπὶ za doložené ὀρθὸν „mám před očima“.

¹⁴⁵ Srv. 1J 1,1. Ve Druhém zjevení Jakubové Ježíš vybízí Jakuba, aby se ho dotkl: Jakub napřáhne ruku do prázdna a zmocní se ho úžas a radost (NHC V/4, 57,10).

¹⁴⁶ Srv. L 7,36; 11,37; 14,1.

¹⁴⁷ Stejně sloveso užito v synoptických verzích nasycení zástupů (Mk 6,42 par.; Mk 8,8 par), srv. J 6,1–13.

¹⁴⁸ Zde se završuje vyprávění, jež bylo uvedeno podobnou myšlenkou v kap. 88. Po výzvě k odložení čtenář očekává závěr spisu (srv. J 21,25) nebo parentetické navázání (srv. kap. 103–104). Proto Junod/Kaestli považují následující pasáž (kap. 94–102 a 109) za samostatnou gnostickou tradici.

[HYMNUŠ]

(94) Ještě než¹⁴⁹ jej *zajali*¹⁵⁰ bezzákonní Židé,¹⁵¹ kteří svůj zákon mají od bezzákonného hada,¹⁵² svolal si nás všechny a řekl nám: „Ještě než se jim *dostanu do rukou*,¹⁵³ *zazpívejme píseň*“¹⁵⁴ Otci a tak se vydejme vsříc tomu, co leží před námi. Vyzval nás, abychom se postavili do kruhu, chytili se jeden druhého za ruce, on sám byl uprostřed a řekl nám: „Odpověďte mi: Amen.“ A začal zpívat píseň s těmito slovy:¹⁵⁵

„Sláva tobě, otče.“ Amy jsme stáli v kruhu kolem a odpovížděli jsme mu: „Amen.“ „Sláva tobě, slovo.“

Sláva tobě, milosti.

Sláva tobě, duchu.

Sláva tobě, svatý.

Sláva buď tvé slávě.

Vzdáváme ti chválu, otče.

Děkujeme ti, světlo,
v němž nepřebývá tma.¹⁵⁶

¹⁴⁹ Podle synoptických evangelií Ježíš před zatčením ustanovil eucharistii. Redaktor kap. 94–96 prozrazuje dvojnásobným užitím téže časové spojky i jinými prostředky svůj záměr nahradit eucharistii jiným rituálem. Viz výše oddíl 4.4.1.5.

¹⁵⁰ Srv. Mk 14,48 par. „Výšší jste na mne jako na povstalec s meči a holemi, abyste mě zajali.“
¹⁵¹ Srv. J 18,36: „kdyby mě království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán (παράδοθῶ) Židům“ – jediné místo v evangeliích, kde se hovoří o vydání Ježíše Židům, srv. násl. pozn. 152.

¹⁵² Slova „kteří ... hada“ (ὅτι ἄνωμου ὄφεως νομοθετοῦμένων ἰουδαίων) jsou dochována v aktech Σ, nikoli v rkp. C. Kdyby ve slovesném tvaru byla skryta narážka na Zákon Mojžíšův, měli bychom před sebou nejostřejší antijudaisický výpad, který nemá v rané křesťanské literatuře (srv. J 8,44) obdoby a připomíná gnostické odmítní starozákonního Boha stvořitele jako nepřítel lidstva. *Junod/Kaestli* (CCSA 2, str. 643) nabízejí mírnější překlad, založený na jiném pochopení slova „zákon“: „kteří (přítom) byli ovládnáni (vůli) bezzákonného hada“.

¹⁵³ Dosl. „než jim budu vydán“ (παράδοθήναι, viz výše pozn. 151). Stejně slovesa užil hned v dvojnásobném smyslu apoštol Pavel (1K 11,23) ve zprávě o ustanovení eucharistie: „Já jsem přijal od Pána, co jsem vám také odevdal (παρέδοκα): Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen (παρεδίδοτο) vzal chléb...“ Srv. dále L 22,15: „Velice jsem toužil jísti s vámi tohoto beránka, dříve než budu trpět.“ Volbou termínů polemizuje redaktor kap. 94–96 s pavlovskou i lukášovskou tradicí o ustanovení eucharistie (*Junod/Kaestli*, CCSA 2, str. 624).

¹⁵⁴ Srv. Mk 14,26; Mt 26,30.

¹⁵⁵ Členění hymnu vychází z *Pallasova* návrhu (1956) a *Schäferdickova* překladu (1989). Podle *Deweyova* překladu (1986) a ve shodě s vydavateli *Junodem/Kaestlim* (1983) upozorňujeme dále na pravděpodobné zásahy redaktora hymnu. K teologickému výkladu hymnu viz *Hanzl*, *Skutky Janovy*, 1999.

¹⁵⁶ Srv. 1J 1,5; 1K 1,17; J 1,5.